

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державної служби якості
освіти України

07.08.2023 № 01-10/168

(в редакції наказу Державної
служби якості освіти України

23.01.2024 № 01-10/29)

МЕТОДИКА
експертного оцінювання професійних компетентностей
учасників сертифікації (вчителів української мови та літератури)

Методика розроблена для вивчення практичного досвіду роботи вчителів української мови та літератури, які здійснюють реалізацію нового Державного стандарту на першому циклі базової загальної середньої освіти

Сертифікація є процедурою зовнішнього оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників, що дає їм можливість не лише визначити свій інтелектуальний та педагогічний потенціал, але й осмислити досягнуте, вчасно та ефективно реагувати на професійні потреби й запити, спроектувати подальший професійний розвиток.

У 2023 році розпочалась сертифікація вчителів української мови та літератури, які здійснюють реалізацію нового Державного стандарту на першому циклі базової загальної середньої освіти.

Третій етап сертифікації – вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації – організовується Державною службою якості освіти України (далі – Служба) відповідно до статті 51 Закону України «Про освіту», статті 49 Закону України «Про повну загальну середню освіту», пункту 4 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168, Положення про сертифікацію педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 р. № 1094) (далі – Положення).

З метою організації вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації (вчителів української мови та літератури) Службою розроблено методичку експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації (далі – Методика).

Методичку розроблено з урахуванням положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р, вимог Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом

молодшого спеціаліста), затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства 23 грудня 2020 р. № 2736 (далі – Професійний стандарт), підходів щодо оцінювання рівня професійних компетентностей вчителів, зазначених у Рамці безперервного професійного розвитку вчителів, розробленій Міністерством освіти і науки України спільно з Британською Радою в Україні.

Методика має інформаційний, роз'яснювальний та рекомендаційний характер і призначена для використання експертами під час вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації – вчителів української мови та літератури.

Методикою передбачено експертне оцінювання 15 професійних компетентностей, визначених Професійним стандартом, за 25 критеріями. Компетентність в Методиці розглядається як системний прояв знань, умінь, досвіду, здібностей та особистісних якостей педагогічного працівника, що дають можливість успішно вирішувати функціональні завдання, які становлять сутність його професійної діяльності.

Державним стандартом базової середньої освіти визначено головне завдання мовно-літературної освітньої галузі: розвиток компетентних мовців і читачів, які володіють українською мовою, читають твори класичної й сучасної художньої літератури для духовного, культурного та національного самовираження й міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

Працюючи з Методикою, експерти оцінюють професійну діяльність учителя щодо:

- забезпечення досягнення учнями обов'язкових результатів навчання у мовно-літературній освітній галузі, визначених Державним стандартом базової середньої освіти;

- реалізації компетентісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі;

- актуалізації ціннісних орієнтирів.

Специфіку професійної діяльності вчителя, який реалізує мовно-літературну освітню галузь, простежено в Методиці насамперед через його мовно-комунікативну та предметно-методичну компетентності.

Мовно-комунікативна компетентність учителя-словесника, окреслена в Методиці, включає вміння застосовувати мовно-літературну обізнаність в різних комунікативних ситуаціях, виробляти власну комунікаційну стратегію, ефективні способи взаємодії з колегами, організовувати комунікацію між учасниками освітнього процесу тощо.

Одним із визначальних складників професійної діяльності вчителя української мови та літератури є його предметно-методична компетентність. У фокусі уваги експертів – знання учасником сертифікації методологічних та теоретичних основ викладання навчальних предметів мовно-літературної освітньої галузі, дотримання компетентісного підходу в навчанні, розвиток критичного мислення учнів та ін.

Методикою передбачено вивчення практичного досвіду учасника сертифікації щодо формування в учнів стійкої мотивації до мовно-літературної обізнаності, комунікативної спроможності та удосконалення власного мовлення; здатності вчителя виховати патріотів, національно свідомих громадян України на основі ціннісного ставлення до української мови, літератури, національної історії та культури.

У Методиці акцентовано увагу й на оцінюванні інших професійних компетентностей, визначених Професійним стандартом. У Таблиці 1 представлено кількісний розподіл критеріїв за професійними компетентностями.

Таблиця 1.

**Кількісний розподіл критеріїв
за професійними компетентностями**

Професійна компетентність	Критерії	Кількість критеріїв
1. Мовно-комунікативна	1.1. Мовно-комунікативна діяльність вчителя	2
	1.2. Розвиток мовно-комунікативних умінь та навичок в учнів	
2. Предметно-методична	2.1. Реалізація змістового складника освітнього процесу	4
	2.2. Реалізація технологічного складника освітнього процесу	
	2.3. Моніторинг результатів навчання учнів	
	2.4. Коригувальна діяльність на занятті	
3. Інформаційно-цифрова	3.1. Використання цифрових технологій в освітньому процесі	2
	3.2. Цифровий етикет	
4. Психологічна	4.1. Забезпечення мотиваційної готовності учнів до навчальної діяльності	2
	4.2. Урахування психологічних і вікових особливостей учнів	
5. Емоційно-етична	5.1. Розвиток емоційного інтелекту учнів	2
	5.2. Емоційно-етична сфера особистості вчителя	
6. Педагогічного партнерства	6.1. Співпраця суб'єктів освітнього процесу	1
7. Інклюзивна	7.1. Здатність працювати з дітьми з особливими освітніми потребами	2
	7.2. Формування в учнів толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами	
8. Здоров'язбережувальна	8.1. Дотримання правил безпеки життєдіяльності та формування в учнів навичок безпечної поведінки	2
	8.2. Надання домедичної допомоги	

9. Проектувальна	9.1. Проектування освітнього середовища	1
10. Прогностична	10.1. Планування освітнього процесу та прогнозування його результатів	1
11. Організаційна	11.1. Організація освітнього процесу	1
12. Оцінювально-аналітична	12.1. Впровадження нових підходів до оцінювання результатів навчання	2
	12.2. Формування в учнів навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання	
13. Інноваційна	13.1. Використання інновацій у професійній діяльності	1
14. Здатність до навчання впродовж життя	14.1. Професійний розвиток та професійна співпраця	1
15. Рефлексивна	15.1. Аналіз власної професійної діяльності відповідно до вимог Професійного стандарту	1
Загальна кількість		25

Вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації здійснюється за допомогою чотирьох методів збирання інформації з використанням цифрових технологій та триває мінімум один день.

Методами збирання інформації є:

- аналіз самопрезентації практичного досвіду роботи учасника сертифікації;
- спостереження за навчальними заняттями;
- спостереження за самоаналізом проведеного заняття;
- проведення інтерв'ю з учасником сертифікації.

Аналіз самопрезентації практичного досвіду роботи учасника сертифікації. Самопрезентація передбачає розкриття учасником сертифікації власного професійного образу, відображення досвіду та досягнень за останні 2 роки. Тривалість самопрезентації – до **20 хвилин**.

Самопрезентація готується заздалегідь у довільному форматі: розповідь, електронна презентація (з аудіосупроводом або без нього), мультимедійна презентація, відеоролик, комбінація форматів. Обов'язковими змістовими складниками самопрезентації є:

1. Я – вчитель:

- коротка інформація про учасника сертифікації;
- особливості педагогічної діяльності (обґрунтування вибору модельної навчальної програми, створення безпечного освітнього середовища, професійна співпраця й обмін досвідом, психологічна та емоційна складова роботи учасника сертифікації).

2. Моя участь в організації українськомовного середовища у закладі освіти (тематичні виставки, організація заходів, оформлення кабінету української мови та літератури (за наявності) тощо).

3. Я – учні – батьки (форми комунікації, співпраці та зворотного зв'язку з учнями, батьками).

4. Мої досягнення у професійній діяльності.

Спостереження за навчальними заняттями.

Навчальні заняття учасник сертифікації проводить згідно з календарним планом його роботи та відповідним навчальним планом.

Експерти спостерігають не менше ніж за двома навчальними заняттями. За умови переривання спостереження через повітряні тривоги, відключення електроенергії або з інших причин тривалість спостереження становить:

- не менше ніж 90 хвилин навчального часу (сукупно) під час проведення навчальних занять в очному форматі;

- від 50 до 90 хвилин навчального часу (сукупно) під час проведення навчальних занять у дистанційному синхронному форматі залежно від кількості навчальних занять учнів у день вивчення.*

Спостереження проводиться за заняттями:

- у 5 – 6 класах;

- у одному й тому самому класі: 5-му або 6-му;

- у класах на одній з паралелей за різними темами.

Експерти визначають строк вивчення практичного досвіду учасника сертифікації та планують спостереження за його навчальними заняттями відповідно до Таблиці 2.

Таблиця 2.

Варіанти організації спостереження за навчальними заняттями

Навчальні предмети / інтегровані курси, які викладає учасник сертифікації	Кількість навчальних занять з навчальних предметів / інтегрованого курсу
Українська мова	2 заняття з української мови
Українська література	2 заняття з української літератури
Українська мова та українська література	1 заняття з української мови та 1 заняття з української літератури
Інтегрований курс	2 заняття з інтегрованого курсу
Інтегрований курс та українська мова	1 заняття з інтегрованого курсу та 1 заняття з української мови
Інтегрований курс та українська література	1 заняття з інтегрованого курсу та 1 заняття з української літератури
Інтегрований курс, українська мова, українська література	1 заняття з інтегрованого курсу та 1 заняття з української мови (рекомендовано) або 1 заняття з інтегрованого курсу та 1 заняття з української літератури або 1 заняття з української мови та 1 заняття з української літератури

* Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>.

Спостереження за самоаналізом проведених занять.

Після проведення усіх навчальних занять, за якими здійснюється спостереження, учасник сертифікації здійснює самоаналіз одного заняття на вибір експертів.

Експерти спостерігають за умінням учасника сертифікації здійснити об'єктивний аналіз результативності навчального заняття, реалізації поставлених цілей, ефективності використаних технологій, методів і прийомів навчання, дати оцінку навчально-пізнавальної діяльності / активності учнів на занятті тощо.

Самоаналіз дає можливість з'ясувати розуміння вчителем сильних і слабких сторін своєї професійної діяльності, проаналізувати проблеми, способи й методи їх розв'язання, критично оцінити досягнення, помилки й недоліки в роботі, установити причиново-наслідкові зв'язки для прогнозування подальших навчальних занять. Тривалість самоаналізу – до **10 хвилин**.

Інтерв'ю з учасником сертифікації завершує вивчення його практичного досвіду роботи та спрямоване на уточнення показників, які не вдалося простежити за допомогою інших методів збирання інформації, але які є необхідними для цілісного оцінювання професійної компетентності. Наприклад, за відсутності в класі дітей з особливими освітніми потребами оцінити інклюзивну компетентність учителя експерти можуть через відповідні запитання або моделювання певної ситуації.

Тривалість інтерв'ю з учасником сертифікації – до **60 хвилин**.

Відповідно до Положення строк вивчення практичного досвіду учасника сертифікації визначають експерти. Проте у разі письмового звернення учасника сертифікації щодо неможливості його участі у сертифікації у визначений термін, з обґрунтуванням підстав (довідка, листок непрацездатності, наказ ЗЗСО тощо), експертна група складає **Акт про перенесення дати вивчення** (Додаток 1).

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернету або за інших причин, які спричиняють переривання вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації, експерти складають **Акт про переривання вивчення** (Додаток 2). Цей акт експерти складають також у разі виникнення технічних проблем в учасника сертифікації, що унеможливають спостереження за навчальними заняттями.

У випадках, коли встановлено невідповідність даних про учасника сертифікації, поданих під час реєстрації, складається **Акт фіксації невідповідності учасника сертифікації встановленим вимогам** (Додаток 3).

Під час вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації оцінювання кожної професійної компетентності відбувається за визначеними критеріями, які розкриваються через набір показників. Кожний показник фіксується у **Робочій таблиці вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації** (Додаток 4).

Кожний критерій оцінюється від 1 до 5 балів:

1 (один) бал – якщо один або декілька показників критерію не простежувалися / не були реалізовані, а інші його показники простежувалися фрагментарно / були реалізовані мінімальною мірою;

2 (два) бали – якщо показники критерію простежувалися фрагментарно та були реалізовані мінімальною мірою;

3 (три) бали – якщо показники критерію простежувалися іноді та були реалізовані певною мірою;

4 (чотири) бали – якщо показники критерію простежувалися майже постійно та були реалізовані достатньою мірою;

5 (п'ять) балів – якщо кожен показник критерію простежувався постійно та був реалізований повною мірою.

Бали за критерії вносять до **Таблиці експертного оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації** (Додаток 5).

Кількість балів за професійну компетентність (P_m), отриману учасником сертифікації від одного експерта, визначається як сума балів, набраних за всіма критеріями цієї компетентності:

$$P_m = \sum_{i=1}^4 n_{mi}$$

$$m = \underline{1, 15}$$

$$i = \underline{1, 5},$$

де n_{mi} — кількість балів за відповідний критерій.

Кількість балів за всіма професійними компетентностями (P), отриманих учасником сертифікації від одного експерта, визначають за формулою:

$$P = \sum_{m=1}^{15} P_m$$

За результатами експертного оцінювання професійних компетентностей учасника сертифікації усі члени експертної групи заповнюють та підписують форму експертного висновку.

До експертного висновку вносять бали за кожен критерій (середнє арифметичне від двох експертів за відповідний критерій):

$$n_{\text{серк}} = \frac{n1_k + n2_k}{2}$$

$$k = \underline{1.1., 15.1.},$$

де $n1_k$ – кількість балів за критерій від першого експерта;

$n2_k$ – кількість балів за критерій від другого експерта.

Загальну суму балів ($N_{\text{заг}}$), набраних учасником сертифікації за результатами вивчення практичного досвіду його роботи, визначають за формулою:

$$N_{\text{заг}} = \sum_{m=1}^{15} n_{\text{серк}}$$

Загальна сума балів, набраних учасником сертифікації, буде знаходитися в діапазоні від 25 до 125 балів.

Директор
департаменту акредитації та моніторингу

Неля ВЕЛИЧКО

Додаток 1
до Методики експертного
оцінювання професійних
компетентностей учасників
сертифікації
(вчителів української мови та
літератури)

АКТ

від _____ 2024 р.

№ _____

**Про перенесення дати вивчення
практичного досвіду роботи
учасника сертифікації**

Експертна група у складі:

експерта 1 _____ ID
(прізвище, ім'я, по батькові)

експерта 2 _____ ID ,
(прізвище, ім'я, по батькові)

яка повинна була здійснювати вивчення практичного досвіду роботи учасника
сертифікації _____ ID ,
(прізвище, ім'я, по батькові)

склала та підписала цей акт про наступне.

«__» _____ 2024 року до експертної групи звернувся учасник
сертифікації (вчитель української мови та літератури) про перенесення дати
вивчення практичного досвіду роботи у зв'язку з

_____ (вказати причину)

Наступну дату вивчення буде погоджено з учасником сертифікації та
внесено до графіку вивчень, про що засвідчуємо особистими / електронними
підписами.

Члени експертної групи:

(особистий
підпис)

(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(особистий
підпис)

(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Додаток 2
до Методики експертного
оцінювання професійних
компетентностей учасників
сертифікації
(вчителів української мови та
літератури)

АКТ

від _____ 2024 р.

№ _____

**Про переривання вивчення
практичного досвіду роботи
учасника сертифікації**

Експертна група у складі:

Експерт 1 _____ ID

Експерт 2 _____ ID ,

яка здійснювала вивчення практичного досвіду роботи учасника сертифікації
(вчителя української мови та літератури)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)
ID учасника склала та підписала цей акт про наступне.

Вивчення практичного досвіду роботи: _____
(метод збирання інформації під час, якого відбулося переривання вивчення)

відбувалося впродовж _____ хвилин (офлайн /онлайн) та було
(підкреслити необхідне)

перервано через _____
(вказати причину: повітряна тривога, відсутність інтернету, електроенергії тощо),

про що засвідчуємо та підтверджуємо власними підписами.

Члени експертної групи:

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Додаток 3
до Методики експертного
оцінювання професійних
компетентностей учасників
сертифікації
(вчителів української мови та
літератури)

(на бланку територіального управління)

АКТ
фіксації виявлення невідповідності учасника сертифікації встановленим
вимогам

« _____ » _____ 2024 р. м. _____ № _____

Ми, що нижче підписалися, керівник територіального управління
Державної служби якості освіти України у _____,
(область) (прізвище, власне ім'я, по батькові)

та _____
(посада працівника ТУ) (прізвище, власне ім'я, по батькові)

(посада працівника ТУ) (прізвище, власне ім'я, по батькові)

склали цей акт про наступне.

Відповідно до вимог абзацу першого пункту 5¹ Положення про
сертифікацію педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету
Міністрів України від 7 грудня 2018 р. № 1190 (далі – Положення), взяти участь
у сертифікації можуть педагогічні працівники, які на момент реєстрації для
участі в сертифікації працюють на відповідній посаді за основним місцем роботи
та мають стаж педагогічної роботи не менше двох років.

На виконання вимог абзацу другого пункту 7 Положення, Міністерством
освіти і науки України видано наказ від 01 грудня 2023 р. № 1464 «Про деякі
питання проведення сертифікації педагогічних працівників у 2024 році»
(далі – наказ МОН № 1464) у пункті 4 якого визначено, що у 2024 році
сертифікація здійснюватиметься щодо вчителів української мови і літератури,
які забезпечують реалізацію нового Державного стандарту на першому циклі
базової загальної середньої освіти.

Як встановлено з отриманих від _____
(назва закладу освіти)

матеріалів, а саме: _____

(довідки про основне місце роботи, розкладу навчальних занять,

копії трудової книжки, наказів закладу освіти тощо),

учасник(ця) сертифікації педагогічних працівників (вчитель української мови та літератури)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

(ID учасника _____) на момент реєстрації для участі в сертифікації, що проводиться в 2024 році, працював(ла) за основним місцем роботи на посаді _____, що не передбачено пунктом 4 наказу МОН № 1464, а отже не відповідав(ла) та не відповідає вимогам абзацу першого пункту 5¹ Положення.

У зв'язку із фіксацією факту невідповідності учасника сертифікації встановленим вимогам, відповідно до абзацу третього пункту 32 цього Положення вивчення практичного досвіду роботи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

ID учасника сертифікації (вчителя української мови та літератури) _____ не проводиться.

Додатки: на _____ арк. у 1 прим.

Місце і час складання акта: м. _____, вул. _____, _____ поверх, каб. № _____, _____ год. _____ хв.

Начальник територіального управління

Працівники управління

Додаток4
до Методики експертного оцінювання
професійних компетентностей
учасників сертифікації (вчителів української
мови та літератури)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ID експерта
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ID учасника

**РОБОЧА ТАБЛИЦЯ ВИВЧЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ДОСВІДУ РОБОТИ УЧАСНИКА СЕРТИФІКАЦІЇ
(учителя української мови та літератури)**

Професійна компетентність	Критерії	Показники критерію	Методи збирання інформації			
			Спостереження за навчальними заняттями	Спостереження за самоаналізом проведених занять	Аналіз самопрезентації	Інтерв'ю з учасником сертифікації
1. Мовно-комунікативна	1.1. Мовно-комунікативна діяльність вчителя	Вільно володіє державною мовою				
		Оперує професійною лексикою, зокрема лінгвістичною та літературознавчою термінологією				
		Володіє якісними комунікативними ознаками культури мовлення (правильність, точність, логічність, змістовність,				

		доречність, багатство, виразність, чистота, позитивно забарвлена експресія)					
		У мовленні уникає діалектизмів, інтерферентних помилок, просторіч, жаргонізмів, тавтологій, стильових дисонансів й недоречних іншомовних запозичень					
		Адаптує мовлення до вікових особливостей учнів (відсутність складної лінгвістичної термінології, швидкий/повільний темп тощо)					
	1.2. Розвиток мовно-комунікативних умінь та навичок в учнів		Залучає учнів до активної комунікативної діяльності, вільного висловлювання				
			Навчає учнів аргументовано переконувати, підбивати підсумки				
			Залучає учнів до продуктивної / репродуктивної комунікації в усній і писемній формах				
2. Предметно-методична	2.1. Реалізація змістового складника освітнього процесу	Моделює зміст заняття з урахуванням вимог до результатів навчання учнів, передбачених модельними навчальними (навчальними) програмами					
		Зміст навчального матеріалу спрямований на розвиток позитивного ставлення до української мови, культури українського народу, загальнолюдських цінностей					
		Ураховує досвід учнів та набуті ними знання під час вивчення нового навчального матеріалу					
		Застосовує міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту освітніх галузей					

		Зміст навчального матеріалу спрямований на розвиток в учнів ключових компетентностей і умінь, спільних для всіх компетентностей				
		Дотримується принципу доступності навчання				
2.2. Реалізація технологічного складника освітнього процесу		Тип і структура заняття відповідають його темі й меті				
		Застосовує технології (форми, методи, засоби) навчання і організовує діяльність учнів для досягнення результатів навчання				
		Розвиває аналітичне й критичне мислення учнів				
		Дотримується принципу інтегрованого навчання української мови /літератури й розвитку мовлення				
2.3. Моніторинг результатів навчання учнів		Відстежує розуміння учнями навчального матеріалу				
		Приділяє увагу якості виконання завдань				
		Веде педагогічне спостереження та фасилітує роботу учнів				
2.4. Коригувальна діяльність на занятті		На занятті дотримується балансу між обсягом власної мовленнєвої активності та мовленням учнів				
		Адаптує зміст навчального матеріалу, урахувавши його сприймання учнями				
		Уміє спрямувати увагу учнів на досягнення освітньої мети				
		Спонукає учнів до самоконтролю мовленнєвої діяльності				

		Коригує мовлення учнів, навчає грамотно будувати висловлювання				
3. Інформаційно-цифрова	3.1. Використання цифрових технологій в освітньому процесі	Використовує електронні освітні ресурси, що відповідають основним вимогам Положення про електронні освітні ресурси (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12#Text)				
		Доцільно використовує електронні освітні ресурси відповідно до мети, типу навчального заняття та з урахуванням форми навчання, вікових особливостей учнів				
		Використовує цифрові навчальні та методичні матеріали, розроблені особисто				
		Поєднує синхронний та асинхронний режими під час дистанційного навчання (якщо в цьому є потреба)				
	3.2. Цифровий етикет	Дотримується академічної доброчесності та правил цифрового етикету під час використання матеріалів з інтернет-ресурсів				
	Навчає учнів правил безпечного користування інтернет-ресурсами					
4. Психологічна	4.1. Забезпечення мотиваційної готовності учнів до навчальної діяльності	Мотивує учнів до вивчення української мови та літератури				
		Розвиває пізнавальний інтерес учнів до опанування змістом мовно-літературної освітньої галузі				
		Стимулює учнів до активної пізнавальної діяльності в освітньому процесі				
		Створює умови для формування позитивної самооцінки учнів				

	4.2. Урахування психологічних і вікових особливостей учнів	Здійснює освітній процес з урахуванням вікових особливостей учнів				
		Ураховує індивідуальні особливості учнів, зокрема й тих, які отримали психологічну травму внаслідок військової агресії та/або вимушено переселилися із зони бойових дій				
		Застосовує за потреби вправи на зниження стресового стану в учнів				
		Враховує зміни психології учнів (регресія, зниження пам'яті, концентрації уваги тощо) як наслідок військової агресії				
5. Емоційно-етична	5.1. Розвиток емоційного інтелекту учнів	Розвиває в учнів вміння розуміти власні почуття та емоції, керувати ними				
		Навчає учнів розуміти емоційний стан людей та літературних персонажів, проявляти до них емпатію				
		Створює ситуацію успіху				
	5.2. Емоційно-етична сфера особистості вчителя	Демонструє емоційну стійкість, усвідомлене емоційне реагування				
		Конструктивно реагує на стрес, конфліктні ситуації				
Формує власний професійно-педагогічний імідж						
6. Педагогічного партнерства	6.1. Співпраця суб'єктів освітнього процесу на засадах педагогічного партнерства	Реалізує механізми суб'єкт-суб'єктних відносин в педагогічній діяльності, володіє культурою діалогу				
		Створює ділову творчу атмосферу під час навчальних занять				
		Створює умови для адаптації учнів із числа ВПО				

		Залучає батьків (осіб, які їх замінюють) до освітнього процесу				
7. Інклюзивна	7.1. Здатність працювати з дітьми з особливими освітніми потребами	Знає нормативні вимоги до організації навчання в інклюзивному класі				
		Знає особливості роботи в команді (із залученими фахівцями, зокрема асистентом вчителя)				
		Знає необхідні умови успішної соціалізації дитини з особливими освітніми потребами				
	7.2. Формування в учнів толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами	Володіє методами та прийомами формування в учнів дружнього та неупередженого ставлення до осіб з особливими освітніми потребами				
Запобігає виникненню психотравматичних ситуацій у системі міжособистісних стосунків: дитина з особливими освітніми потребами – однолітки						
8. Здоров'язбережувальна	8.1. Дотримання правил безпеки життєдіяльності та формування в учнів навичок безпечної поведінки	Дотримує сам(-а) та навчає учнів правил безпечної поведінки, зокрема в умовах воєнного стану (під час обстрілів, евакуації, перебування в укритті; поводження з вибухонебезпечними предметами тощо)				
		Організовує освітній процес з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог				
		Запобігає проявам булінгу				
	8.2. Надання домедичної допомоги	Розпізнає зовнішні ознаки погіршення самопочуття учня				
Знає правила надання домедичної допомоги						

9. Проєктувальна	9.1. Проєктування освітнього середовища	Підбирає та використовує навчальну, довідкову літературу, навчально-методичні комплекти (підручники, посібники, робочі зошити) відповідно до мети й типу заняття та з урахуванням індивідуальних освітніх потреб учнів				
		Використовує як освітній простір фізичний, інформаційний простори навчальних та інших приміщень закладу освіти				
		Адаптує освітнє середовище з урахуванням необхідності рівного доступу всіх учнів до навчальних матеріалів				
10. Прогностична	10.1. Планування освітнього процесу та прогнозування його результатів	Здійснює планування освітнього процесу				
		Знає вимоги до розроблення календарного планування				
		Аналізує зміст навчального матеріалу та результати його засвоєння учнями, прогнозує можливі труднощі та пропонує шляхи їх подолання				
		Орієнтується в чинних модельних навчальних (навчальних) програмах навчальних предметів / інтегрованих курсів, які викладає; аргументує свій вибір				
		Використовує можливості академічної свободи вчителя				
11. Організаційна	11.1. Організація освітнього процесу	Дотримується вимог чинного законодавства щодо організації освітнього процесу, зокрема в умовах воєнного стану				
		Добирає доцільно форми й види організації навчальної та пізнавальної діяльності учнів залежно від формату навчання (онлайн, офлайн, змішана форма)				
		Уміє раціонально розподілити час на занятті				

		Організовує заходи національно-патріотичного, естетичного й художнього спрямування, націлені на формування в учнів інтересу до вивчення мовно-літературної галузі				
12. Оцінювально-аналітична	12.1. Впровадження нових підходів до оцінювання результатів навчання	Демонструє сам(-а) та формує в учнів розуміння нових підходів до оцінювання результатів навчання з мовно-літературної освітньої галузі				
		Залучає учнів до вироблення зрозумілих для них критеріїв оцінювання				
		Здійснює формувальне (поточне) оцінювання з використанням відповідних інструментів та фіксує його результати				
		Здійснює зворотний зв'язок щодо особистісного розвитку учнів, їхнього навчального поступу				
		Коригує навчальний процес відповідно до навчального поступу учнів				
	12.2. Формування в учнів навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання	Формує в учнів навички самооцінювання, взаємооцінювання результатів навчання				
Формує в учнів навички контролю й самоконтролю, спонукає до рефлексії навчальної діяльності						
13. Інноваційна	13.1. Використання інновацій у професійній діяльності	Слідкує за інноваціями у сфері освіти, знає сучасні педагогічні технології навчання української мови, літератури				
		Використовує інновації у викладанні предметів / інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі				
		Має власні професійні напрацювання				

14. Здатність до навчання впродовж життя	14.1. Професійний розвиток та професійна співпраця	Аналізує пропозиції різних суб'єктів освітньої діяльності щодо підвищення кваліфікації				
		Планує професійний розвиток для досягнення поставлених цілей				
		Ділиться професійним досвідом та власними напрацюваннями з колегами				
		Бере участь діяльності професійних спільнот, професійних конкурсах; є наставником, супервізором, тренером, експертом у процедурах забезпечення якості освіти тощо				
15. Рефлексивна	15.1. Аналіз власної професійної діяльності відповідно до вимог Професійного стандарту	Аналізує стан розвитку власних професійних компетентностей та здійснює моніторинг своєї професійної діяльності				
		Здатний об'єктивно та самокритично оцінювати власну професійну діяльність				

Додаток 5
до Методики експертного
оцінювання професійних
компетентностей учасників
сертифікації (вчителів
української мови та літератури)

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ID експерта
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ID учасника

**Таблиця експертного оцінювання професійних компетентностей
учасника сертифікації
(вчителя української мови та літератури)**

Професійна компетентність	Критерії	Кількість балів (від 1 до 5)
1. Мовно-комунікативна	1.1. Мовно-комунікативна діяльність вчителя	
	1.2. Розвиток мовно-комунікативних умінь та навичок учнів	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
2. Предметно-методична	2.1. Реалізація змістового складника освітнього процесу	
	2.2. Реалізація технологічного складника освітнього процесу	
	2.3. Моніторинг результатів навчання учнів	
	2.4. Коригувальна діяльність на занятті	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
3. Інформаційно-цифрова	3.1. Використання цифрових технологій в освітньому процесі	
	3.2. Цифровий етикет	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
4. Психологічна	4.1. Забезпечення мотиваційної готовності учнів до навчальної діяльності	

	4.2. Урахування психологічних і вікових особливостей учнів	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
5. Емоційно-етична	5.1. Розвиток емоційного інтелекту учнів	
	5.2. Емоційно-етична сфера особистості вчителя	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
6. Педагогічного партнерства	6.1. Співпраця суб'єктів освітнього процесу	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
7. Інклюзивна	7.1. Здатність працювати з дітьми з особливими освітніми потребами	
	7.2. Формування в учнів толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми потребами	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
8. Здоров'язбережувальна	8.1. Дотримання правил безпеки життєдіяльності та формування в учнів навичок безпечної поведінки	
	8.2. Надання домедичної допомоги	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
9. Проєктувальна	9.1. Проєктування освітнього середовища	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
10. Прогностична	10.1. Планування освітнього процесу та прогнозування його результатів	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
11. Організаційна	11.1. Організація освітнього процесу	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
12. Оцінювально-аналітична	12.1. Впровадження нових підходів до оцінювання результатів навчання	
	12.2. Формування в учнів навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
13. Інноваційна	13.1. Використання інновацій у професійній діяльності	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	

14. Здатність до навчання впродовж життя	14.1. Професійний розвиток та професійна співпраця	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
15. Рефлексивна	15.1. Аналіз власної професійної діяльності відповідно до вимог Професійного стандарту	
	<i>Кількість балів за компетентність</i>	
Кількість балів за всіма компетентностями		
